

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Ανάγκη επιτάχυνσης της αντιπλημμυρικής θωράκισης της Θεσσαλονίκης έναντι κινδύνου για 5-8 πλημμύρες ετησίως την επόμενη δεκαετία
Εκδήλωση του ΤΕΕ/ΤΚΜ για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος**

Συχνότητα μίας πλημμύρας κάθε 1-2 μήνες μπορεί να προκαλέσει η κλιματική αλλαγή στην περιοχή της Θεσσαλονίκης την επόμενη δεκαετία ως το 2033, χωρίς περαιτέρω αντιπλημμυρική θωράκιση, η οποία αν και βρίσκεται σε εξέλιξη θα ήταν χρήσιμο να επιταχυνθεί και να εμπλουτιστεί.

Σε κάθε περίπτωση, η Ελλάδα αντιμετωπίζει κίνδυνο «καταβύθισης» σημαντικών τμημάτων της ακτογραμμής σε διάφορες περιοχές (Αττική, Θεσσαλονίκη, Πελοπόννησος, Κρήτη, Δωδεκάνησα, κ.α.) μέσα στις επόμενες δεκαετίες – με το αντίστοιχο κόστος για την οικονομία και για τις τοπικές κοινωνίες - αν δεν ληφθούν και αποδώσουν μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Στα παραπάνω συμπεράσματα συγκλίνουν οι μελέτες και προτάσεις φορέων και επιστημόνων που παρουσιάστηκαν στην εκδήλωση του ΤΕΕ/ΤΚΜ για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος με θέμα: «Κλιματική Αλλαγή - Επιπτώσεις στην Παράκτια Ζώνη - Αντιπλημμυρική θωράκιση Θεσσαλονίκης» στο Αμφιθέατρο του Τμήματος.

Χαιρετίζοντας, την εκδήλωση ο Πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ κ. Γιώργος Τσακούμης, υπογράμμισε πως η διάβρωση των ακτών είναι ένα θέμα που μάλλον πρόσφατα ξεκίνησε να απασχολεί με τόση ένταση την επιστημονική κοινότητα, καθώς στο μέλλον αναμένεται να επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό την οικονομική δραστηριότητα. Υπογράμμισε δε τον ρόλο του Επιμελητηρίου στην υποβολή προτάσεων και στην προτροπή ταχείας λήψης μέτρων, που θα αποσοβήσουν τους κινδύνους από τις εκτιμώμενες επιπτώσεις: «Με τον τεχνικό κόσμο στην πρώτη γραμμή, Πολιτεία και Αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού, σχεδιάζουν και προγραμματίζουν έργα και παρεμβάσεις που μπορούν να αποτελέσουν ανάχωμα στους κινδύνους και στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Μπορούμε να είμαστε αισιόδοξοι, αλλά την αισιοδοξία την δικαιώνει η αποτελεσματικότητα, με βασικό παράγοντά της, την ταχύρρυθμη ιεράρχηση μετεξέλιξη των σχεδίων σε έργα.»

Ο Αντιπεριφερειάρχης Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και πρώην πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ κ. Πάρις Μπίλλιας, κατά τον χαιρετισμό - εκ μέρους και του Περιφερειάρχη κ. Απόστολου Τζιτζικώστα - αλλά και κατά την εισήγησή του, υπογράμμισε πως η ΠΚΜ έχει ήδη συστήσει παρατηρητήριο της εξέλιξης του φαινομένου της διάβρωσης των ακτών. «Πρόκειται για κάτι που πάντα συνέβαινε. Η ακτογραμμή σήμερα δεν έχει καμία σχέση με αυτή που υπήρχε πριν εκατοντάδες χρόνια. Σήμερα όμως, και στο άμεσο μέλλον, οι επιπτώσεις καταγράφονται και θα είναι πολύ μεγαλύτερες, λόγω της μορφής και της έντασης της ανθρώπινης δραστηριότητας». Σημείωσε επίσης ότι «υπάρχει ασάφεια για το ποιος είναι ο φορέας που έχει ευθύνη για την διαχείριση και αντιμετώπιση του φαινομένου», ενώ «είναι πολύς ο απαιτούμενος χρόνος ωρίμανσης των σχετικών έργων, αφού μια μελέτη ακτομηχανικής μπορεί να χρειαστεί έως τρία χρόνια, γεγονός που σίγουρα χρήζει νομοθετικής ρύθμισης».

Σε ότι αφορά τα αντιπλημμυρικά έργα, ο κ. Μπίλλιας τόνισε πως «καλά είναι τα master plan που καταρτίζουμε, αλλά θα πρέπει να συνοδεύονται από τους αντίστοιχους οικονομικούς πόρους και το απαιτούμενο επιστημονικό δυναμικό. Πρόσθεσε τέλος πως σε εξέλιξη βρίσκονται από το Υπουργείο Υποδομών και την ΠΚΜ 16 έργα και μελέτες που αφορούν την αντιπλημμυρική θωράκιση της Θεσσαλονίκης, ενώ έχουν υποβληθεί προτάσεις για 15 νέες μελέτες.

Την ανάγκη για άμεση λήψη μέτρων σημείωσε και ο Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων του Δήμου Θεσσαλονίκης κ. Εφραίμ Κυριζίδης, χαιρετίζοντας την εκδήλωση και εκ μέρους του Δημάρχου κ. Κωνσταντίνου Ζέρβα. Ο ίδιος σημείωσε πως ο Δήμος έχει καταθέσει αρκετές προτάσεις, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τη διαχείριση των ρεμάτων, ένα θέμα που έχει δημιουργήσει πολλά αδιέξοδα, αφού μέχρι το 1990 τα ρέματα θεωρούνταν επισήμως κατάλληλα για τη χωροθέτηση κατασκευών για κοινωφελείς σκοπούς.

Αναφερόμενος στις καταγεγραμμένες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αλλά και στις εκτιμήσεις για μελλοντικές, ο Μετεωρολόγος κ. Μιχάλης Σιούτας περιέγραψε μια Θεσσαλονίκη με μεγάλες εκτάσεις πέριξ του σημερινού Δέλτα του Αξιού βυθισμένες από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας σε βάθος 50-100 ετών, αλλά και την πλατεία Αριστοτέλους της Θεσσαλονίκης βυθισμένη μέχρι και το ύψος της οδού Τσιμισκή.

Αναφερόμενος στα στοιχεία που ανέδειξε πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ (Μάιος 2023) ο κ. Σιούτας τόνισε πως:

- Τα ακραία καιρικά φαινόμενα και η ανθρωπογενής κλιματική αλλαγή τα τελευταία 50 χρόνια στοίχισαν τη ζωή σε 2 εκατομ. ανθρώπους κι έχουν προξενήσει ζημιές 4,3 τρις δολ. την περίοδο 1976-21.
- Στην περίοδο 1976-21 σημειώθηκαν 11.778 μεγάλες καταστροφές εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής. Στη διετία 2020-21 οι θάνατοι που προκλήθηκαν από ακραία καιρικά φαινόμενα ήταν 22.607 σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά θα ήταν γύρω στις 50.000 αν δεν υπήρχαν οι έγκαιρες προειδοποιήσεις, που όπως είπε σώζουν ζωές (βλ. 112).
- Περισσότερο από το 90% των θανάτων από τα φαινόμενα αυτά συνέβησαν στις φτωχότερες, αναπτυσσόμενες χώρες.
- Οι πλούσιες χώρες έχουν πληγεί περισσότερο-οικονομικά.
- Οι θάνατοι μειώνονται, αλλά οι οικονομικές επιπτώσεις από καταστροφές που σχετίζονται με τις καιρικές συνθήκες έχουν εκτοξευθεί στα ύψη. Οι οικονομικές απώλειες είχαν 7πλασιαστεί από το 1970 έως το 2019, αυξανόμενες από 49 εκατομ. δολ. την ημέρα στη δεκαετία 1970-80 σε 383 εκατομ. δολ. την ημέρα στην τελευταία δεκαετία 2010-20.

Ο κ. Σιούτας συμπλήρωσε ότι «αν διατηρηθούν οι σημερινές συνθήκες, με βάση το πιθανότερο σενάριο προβλέπεται να εμφανισθούν 5 έως 8 πλημμυρικά επεισόδια ανά έτος στην περιοχή της Θεσσαλονίκης την προσεχή 10ετία, 2023-33».

Ο Καθηγητής του Τμήματος Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών του ΑΠΘ κ. Γιώργος Βέργος, παρουσίασε τη μεθοδολογία και στοιχεία του Παρατηρητηρίου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, που μέσω της επεξεργασίας γεωχωρικών και άλλων δεδομένων επιβεβαιώνουν τις εκτιμήσεις για τον κίνδυνο μελλοντικής καταβύθισης περιοχών της ακτογραμμής. Όπως είπε πιο συγκεκριμένα, «η περιοχή του Αξιού, καθώς και οι παράκτιες περιοχές της Περαίας, της Επανομής και του αεροδρομίου "Μακεδονία" κινδυνεύουν από έντονες πλημμύρες στο μέλλον». Ο ίδιος μεταξύ των προτεινόμενων μέτρων παρέμβασης, ανέφερε την ανάγκη νέας πολεοδομικής νομοθεσίας με επανεξέταση των χρήσεων γης στις παράκτιες περιοχές, μέτρα για την αποκατάσταση παράκτιων οικοτόπων και νέους κώδικες και κανονισμούς για την κατασκευή υποδομών, που να αντέχουν στην παράκτια διάβρωση και στα κύματα των καταιγίδων.

Ο Μελετητής Ακτομηχανικών - Λιμενικών _Υδραυλικών Έργων κ. Αντώνιος Βαλαμιδής, παρουσίασε διάφορα μοντέλα προσομοιώσεων μέτρων προστασίας παράκτιων περιοχών, ενώ αναφερόμενος στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σημείωσε πως «η γενική μορφοδυναμική τάση εξελίξεως των ακτών σε συνδυασμό με την άνοδο της στάθμης της θάλασσας θα μπορούσε να αφανίσει τις μισές αμμώδεις παραλίες παγκοσμίως μέχρι το τέλος του αιώνα», ενώ αντίθετα «η αισθητή μείωση των αερίων του θερμοκηπίου θα μπορούσε να απομειώσει κατά 40% την τάση υποχώρησης των ακτογραμμών».

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού, Έργων και Ανάπτυξης της ΕΥΑΘ κ. Αλέξανδρος Μεντές, παρουσίασε τις προσπάθειες της ΕΥΑΘ στο εκτεταμένο δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης που ελέγχει, για τη συντήρηση και τον καθαρισμό του, ως μέτρο πρόληψης πλημμυρικών φαινομένων. Μιλώντας για τα προβλήματα που προκλήθηκαν τα τελευταία χρόνια στη Θεσσαλονίκη σε επεισόδια βροχής >15mm, ανέφερε 929 προβλήματα (77,4 ανά έτος περίπου) την περίοδο 2010-2022, που κυρίως αφορούν σε πλημμύρες ισογείων και υπογείων λόγω φραγμένων σχαρών ή φραγμένων αγωγών. Αντίστοιχα για επεισόδια βροχής >25mm την ίδια περίοδο, καταγράφονται περίξ του κέντρου τουλάχιστον 75 σημεία στα οποία καταγράφηκε πλημμύρα περισσότερες από δύο φορές.

Ο επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του ΑΠΘ κ. Ζήσης Μάλλιος, μιλώντας για της κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, παρουσίασε κλιματικά σενάρια για την επόμενη 50ετία, βάσει των οποίων στην Ελλάδα:

- Η θερμοκρασία θα αυξηθεί από 2οC (RCP 2.6) έως 3.4οC (RCP 8.5)
- Οι ημέρες με καύσωνα στην Ελλάδα θα αυξηθούν κατά 15-20 ημέρες ετησίως
- Οι βροχοπτώσεις θα μειωθούν από 10% έως 25%
- Οι ημέρες υψηλού κινδύνου πυρκαγιάς θα αυξηθούν από 15% έως και 70%
- Τα ακραία καιρικά φαινόμενα θα είναι πολύ πιο συχνά
- Οι προβλέψεις ανέμου της στάθμης της θάλασσας κυμαίνονται από 0,2 έως και 2 μέτρα μέχρι το 2100

Την εκδήλωση συντόνισε ο επικεφαλής της Διαρκούς Ομάδας Εργασίας Φυσικών, Τεχνολογικών και άλλων Καταστροφών του ΤΕΕ/ΤΚΜ, Πολιτικός Μηχανικός κ. Βασίλης Λεκίδης.

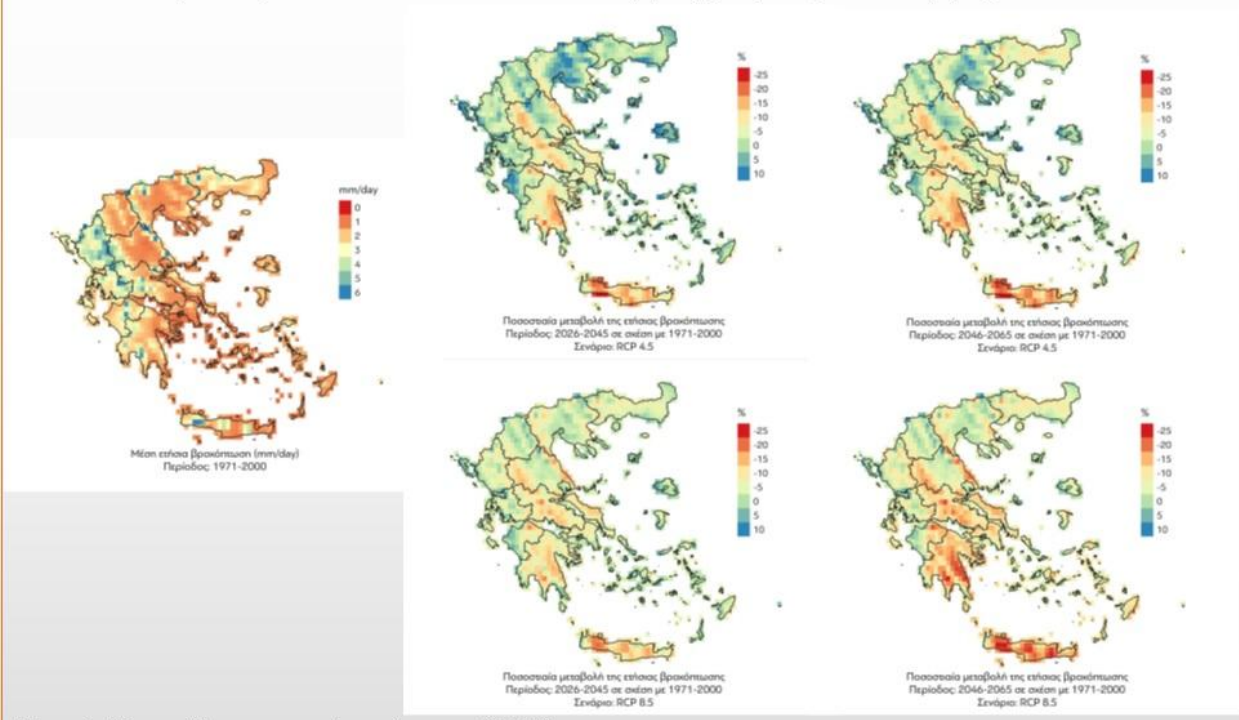
Από το Γραφείο Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ

Τα Δελτία Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του, www.tkm.tee.gr, στο link, Γραφείο Τύπου/Δελτία Τύπου

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα

Ποσοστιαίες μεταβολές της ετήσιας βροχόπτωσης για τα σενάρια RCP 4.5 και 8.5 για τις μελλοντικές περιόδους 2026-2045 και 2046-2065 σε σύγκριση με την περίοδο αναφοράς 1971-2000

Πηγή: Καρτάλης κ.α., Διανέοσις, 2021